

Grof Taaffe je tedaj nameraval nekako nepristranski vladati in nikakor ni mislil levičarjev odriniti. Obdržal jih je bil celo več v ministerstvu. Da je levica znala položaj dobro izkoristiti, ni dvombe, da bi bila obdržala močen vpliv na vladanje. V svoji kratkovidnosti je pa svoje somišljenike izbezala iz ministerstva in grofa Taaffeja prisilila, da se je bolje oprl na desnico. Tako je nastal znani železni obroč, v katerega se je levica dolgo zastonj zaganjala.

Podobno napako storila je levica sedaj. Tudi grof Badeni ne mara vladati brez levičarjev. To se vidi že iz tega, da je v ministerstvo poklical več liberalnih mož. Hotel je sestaviti večino, v kateri bi bili liberalci imeli važno ulogo.

Namen sedanjega ministerskega predsednika je bil, sestaviti večino iz Čehov, nemških liberalcev in Poljakov. Ta načrt bi se mu tudi bil posrečil, da so nemški liberalci prav spoznali svoj položaj. Čehi v novo večino drugače niso hoteli ustopiti, da se izdasti jezikovni naredbi za Češko in Moravsko, po katerih se češčini dovoli popolna enakopravnost v teh deželah. Nemška liberalna stranka je pa mislila, da je vladi neobhodno potrebna in je odločno se uprla jezikovnim naredbam. Posledica temu je bila, da ni bila več mogoča večina z nemškimi liberalci. Da so se češki Nemci upirali jezikovni naredbi, se ne čudimo. Jezikovna naredba ne določuje sicer nič Nemcem škodljivega, a ne dela nobene razlike mej nemškim zaključenim ozemljem in drugimi kraji na Češkem. S svojimi agitacijami so pa Nemci prebivalstvo tako razburili, da se jim je bati, če zataje to zaključeno nemško ozemlje. Po vladni naredbi bodo se tudi v zaključenem nemškem ozemlju morale češke uloge češki reševati in uradniki morali češki znati. Kateri češki Nemec bi v kaj tacega privolil, gotovo zgubi zaupanje narodovo.

Bolje čudno se nam zdi, da so jezikovni naredbi se bili uprli liberalni veleposestniki, ki niso tako odvisni od svojih volilcev. Ko so liberalni veleposestniki vladi odrekli svojo pomoč, je vlada bila dala svojo ostavko.

Liberalni veleposestniki so se premislili sedaj in pobotali z vlado, da je umaknila svojo ostavko. Tudi kakor kaže, so liberalni veleposestniki prepozno se prepričali, da so napak storili, ko so vladi napovedali boj. V tem času se je v državnem zboru osnovala nova večina. Poljski, češki klub, konservativni veleposestniki, slovanska krščanska narodna zveza, katoliška ljudska stranka, rumunski klub in srednji klub so se zblížali, izbrali skupni izvrševalni odbor in nova večina broječa 223 članov je sestavljena. Vlada je sedaj prisiljena vladati s to večino, ali bode pa morala odstopiti. Da pa liberalci češki jezikovni naredbi niso nasprotovali, bi taka večina ne bi bila mogoča, ker bi k njej Mladočehi ne bili hotli pristopiti.

Liberalci so vsled tega grozno potrti. Prišli so ob ves svoj vpliv, niti razglasenja jezikovne naredbe niso mogli preprečiti. Te dni se je namreč razglasila za

Češko in upati je, da se v kratkem razglasi tudi za Moravsko.

Kriza je pa le za silo poravnana, a pričakovati je, da se v kratkem ponovi. Nekateri sedanji ministri ne bodo mogli ostati, ker se je osnovala popolnoma konservativna večina. Umakniti se bodo morali drugim možem. Kako se položaj razvije, še danes ni mogoče razsoditi, a nadejamo se, da za Slovence ugodno, ker so važen činitelj v novi državnozborni večini. Od njih je večina odvisna, zato se preko njih ne more preiti na dnevni red.

Politični pregled.

Državni zbor je odšel na velikonočne počitnice. Prve seje so bile le bolj formalne. Koroški poslanec dr. Lemisch je sprožil misel, da se upelje starostno zavarovanje. Kdo ve, če bode kaj iz njegovega predloga. Pravo delovanje državnega zbora začne se še le jeseni. Vlada mu neki tudi še le v jeseni predloži pogodbo z Ogersko. Poprej hoče biti popolnoma na jasnem glede nove večine.

Predsednikom državnega zbora je izvoljen konservativec dr. Kathrein, njegovima namestnikoma pa Poljak Abrahamovič in Čeh dr. Kramař. Vlada bi bila rada imela za predsednika liberalca grofa Attemsa, a večina ni bila zanj.

Velika razburjenost vlada od državnozbornih volitev po vsem Primorskem. Na Goriškem bili so razni pretepi. Italijani vso krivdo izvračajo na Slovence, katerih so že veliko zaprli. Zaprli so tudi dva dijaka in jednega ljudskošolskega učitelja. Proti volitvi v goriškem veleposestvu se je uložil ugovor, v katerem se navaja 72 nepostavnostij, ki so se pri volitvi zgodile. Ta ugovor je Italijane silno razburil, kajti boje se, da bi državni zbor volitve ne ovrgel. Pri novi volitvi bi več ne zmagali.

Italijani in Badeni. — Italijani so se obrnili do grofa Badenija, naj prepove „Reichswehru“ pisati proti primorskim Italijanom. Zapretili so, da bodo drugače začeli proti vladi najstrožjo opozicijo in zlasti ne bodo več branili avstrijstva na Primorskem. Kakor čujemo, niso ničesa dosegli. Grof Badeni se na njih pomoč ni doti zanašal. To mu je pa tudi znano, da sedanji italijanski poslanci s Primorskega nikdar niso in ne bodo branili avstrijstva, ker jih srce vleče v Italijo.

Češko nemštvo je v veliki nevarnosti. Da se ta nevarnost odstrani, so sklenila neka nemška društva na Saksonskem, da bodo prirejala izlete v take nemške kraje, ki so pred Čehi v nevarnosti, da se ondu poživi nemški duh. Mi mislimo, da avstrijska oblastva ne bodo trpela tacega razširjevanja velikonemštva pri nas. Končni namen vsemu temu delovanju bi bil, da se Avstrija pripravi za pokrajino nemške države. Vsaj je pač še dovolj znano, kakovi glasovi so se slišali iz Nemčije, ko je bil voljen v državni zbor Schönerer.

Nemčija. — Državni zbor nemški je minole dni pritrtil dvema važnima predlogoma. Posl. Liebermann je predlagal, da naj se zopet uvede verska prisega pri sodiščih. Do sedaj se v Nemčiji ni prisegalo pri vsemogočnem Bogu, temveč pri svetovni kazni. To priseganje so svojedobno uveli za to, da je veljalo za vsakovernike, torej tudi za žide. — Dalje se je razveljavil zakon, s katerim so bile oblasti doslej pooblašene iztiravati jezuvite ali jim odkazovati določena mesta. Vendar ni upanja, da bi oba ta predloga, kakor tudi predlog glede uvedbe dijet za poslance, potrdil zvezni svet. Najbrž jih bo ta pustil ležati, da zastarajo. Vlada pač mora svojo jezico znesti nad tem, ker zbornica ni pritrtila njeni predlogi o pomnožitvi mornarice.

Rusija in balkanske države. — Srbija, Bolgarija in Crnagora so sklenile za Rusijo skrivno zvezo. Če izbruhne grško-turška vojska in ob ednem vstaja v Makedoniji, poslale bodo balkanske države svojo vojsko v Makedonijo, a Rusija bo zasedla Armenijo in jadralska s svojim ladijevem po Črnem morju proti Carigradu. Ta zveza naj bi zabranila delovanje Avstrije na Balkanu.

Španija. — Na Kubo in Filipinske otoke, kjer je tudi vstaja, poslali so Španci v vsem že 220.000 mož. Od teh jih je umrlo in palo 23.000. Izdala je Španija v Filipinske in kubanske namene 700 milijonov. Tudi če konečno doseže Španija svoje namene na Kubi in Filipinih, kakor zdaj kaže, pomnila bo vendar dobro te dve vstaji. Še v pozna leta bodo španske finance čutilo to nesrečo. Glede Kube se razširja govorica, da so se španski poveljniki in častniki okoriščali. Medtem ko nižje vojaštvo ni dobilo potrebnega, so višji bogateli in se zakladali. Pač čudni patriotje taki, ki domovino v tako resnih trenutkih izmoghavajo, ji škodujejo. Sedaj menda skoro izide obljubljen preosnova za Kubo, ki donese mir Kubi. Le žal, da je morala plovovita Kuba toliko pustošenja prestati.

Kreta. Od raznih strani se je povdarjalo, da se z ozirom na to, da se je podal grški prestolonaslednik mej armado v Tesalijo, prične kmalu grško-turška vojska. Vendar pa pomeni bivanje prestolonaslednika Konstantina v Tesaliji pred vsem to, da se vzdrži disciplina mej vojaki. Vслед znižanja plač je zlasti mej nižjimi častniki zavladalo nezadovoljstvo. Prestolonaslednik je izdal oklic na armado, ki pozivlje k zvestobi in vztrajnosti. Z jedne strani se zatrjuje, da ima prestolonaslednik ukaz, da z grško vojsko takoj prekorači tesalsko mejo in začne vojno s Turki, kakor hitro dobi obvestilo, da so velesile blokirale kateri se bodi grški pristan. Grški poslanik v Carigradu je to naznanil turški vladi in vse pripravil, da po napovedani vojni lahko takoj odpotuje. Nasprotno se pa zopet trdi, da vojske ne bo tako kmalu. Niti Grška niti Turčija nimata veselja do vojske. Obema manjka sredstev in to pomeni dosti. Pravijo celo, da Turčija misli v Atene poslati odposlanca, ki naj bi se pogajal z grško vlado glede pomiritve. — Dne 6. aprila, ko so praznovali Grki spominski dan, da so se pred 76. leti vzdignili zoper turški jarem leta 1821, se je pričakovala napoved vojske od Grške strani. — Priprave za vojsko se nadaljujejo na obeh straneh. — V turških krogih so v velikih skrbeh radi izida grško-turškega prepira, ki stane mnogo žrtev že sedaj, ko še ni niti najmanjšega znamenja za povoljno rešitev. Dolgotrajna pogajanja velevlastij brez vidnega uspeha so omajala zaupanje Turčije. Vplivni možje svetujejo vladi, naj jame popolno svobodno postopati. — Javlja se, da so vse velevlasti ukazale admiralom, naj prične z mirno blokado atenskega pristanišča. — V varstvo od evropskih čet zasedenih mest so zahtevali admirali nadaljne vojne pomoči. Čuje se, da pošljejo vse velevlasti razun Avstrije in Nemčije še po jeden bataljon vojakov na Kreta. — Na otoku samem se ponavljajo poboji in tudi revščina trka že prav odločno na duri.

Obrtnija.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani.

(Konec.)

II. Zbornični tajnik prebere naslednji ukaz Nj. previšenosti gosp. c. kr. železniškega ministra z dne 26. febr. 1897. št. 573: Železniškemu ministerstvu v razmotrivanje splošnih narodnogospodarskih vprašanj v okolišju železniškega prometovanja pridodeljeni dr-

žavni železniški svet sestoji vsled §. 2. z razglasom železniškega ministerstva z dne 19. febr. 1897, drž. zak št. 59, razglašenega novega pravilnika za to korporacijo iz predsednika, njegovega namestnika in 80 članov, katere, kakor tudi teh namestnike imenuje železniški minister za dobo 3 let. Od teh jih predlagajo 36 trgovske in obrtniške zbornice in zbornica je v smislu dotičnih določil poklicana, da v namen imenovanja za državni železniški svet imenuje enega člana. Ko še pristavljam, da mora predlagana oseba v smislu §. 2. (zadnji odstavek) napominanega pravilnika biti član trgovske in obrtniške zbornice, vabim zbornico, da mi z ozirom na to, ker se namerava državni železniški svet že spomladi sklicati, dotični predlog zanesljivo predloži do 20. marca t. l. in naj ob ednem predlagancu imenuje namestnika.

Ko je poročevalec kazal na važnost železniškega sveta in povdarjal, da je zbornica v državni železniški svet opetovano izvolila zbornična člana Karola Luckmann-a za člana in Josipa Kušar-ja za namestnika, se ta dva na predlog zborničnega svetnika Fr. Omersa soglasno zopet izvolita. Zbornični svetnik Karol Luckmann se zahvali za opetovano izkazano mu zaupanje in zagotovi, da se bo v državnem železniškem svetu z veseljem potegoval za koristi Kranjske in prosi, da se mu morebitne želje naznajo. Zbornični svetnik Josip Kušar se tudi zahvali za zaupanje, katero se vanj stavi in bo tudi po vseh svojih močeh trudil to zaupanje opravičiti, če bo kedaj v namestovanje pozvan. Zbornica vzame ti izjavi zadovoljilno na znanje.

III. Zbornični tajnik poroča, da je c. kr. deželno sodišče naznanilo z dopisom z dne 3. marca 1897, da za lekarniško stroko niso odbrani stalni strokovnjaki glede preprirov o varstvenih znamkah in prosi, da se mu imenujeta dva strokovnjaka. Poročevalec predlaga: Zbornica naj za strokovnjake v preprirovah glede lekarniških varstvenih znamk voli gospoda lekarnarja Gabrijel Piccoli-ja in Ubald pl. Trnkoczy-ja, oba v Ljubljani. Predlog se jednoglasno sprejme.

IV. Zbornični tajnik omenja zborničnega sklepa z dne 24. februarja t. l., da se udeleži shoda odposlancev, tičočega se železnice čez Karavanke, če ga skliče češki deželni odbor. Zbornica je o tem obvestila občinski svet deželnega stolnega mesta Celovec, ki je izprožil stvar. Dne 11. marcija 1897. pa je deželni odbor češkega kraljestva zbornici poslal pod številko 13.534 naslednji dopis:

Po občinskem svetu deželnega stolnega mesta Celovec izpodbujen, je deželni odbor češkega kraljestva storil sklep, sklicati shod odposlancev, ki bi se posvetovali o dodelanju c. kr. avstrijske železniške mreže do Trsta.

Shod, h kateremu se najuljudneje vabi slavna trgovska in obrtniška zbornica, se vrši v Pragi pri deželnem odboru češkega kraljestva z dne 20. marca